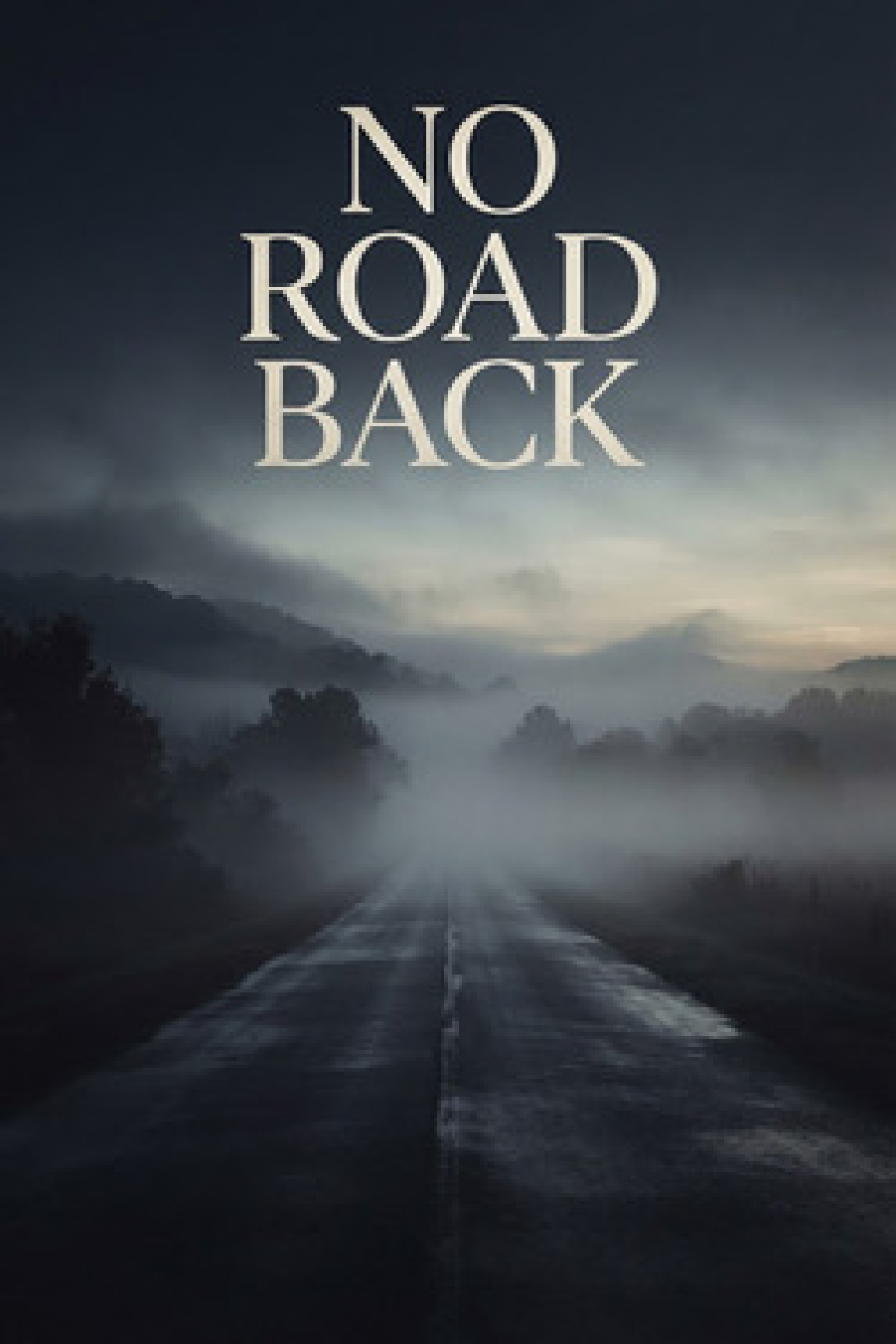

NO
ROAD
BACK

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΚΑΤΩΦΛΙ 4

Χωρίς δρόμο επιστροφής

Υπάρχουν ταξίδια που ξεκινούν με μια αναχώρηση.

Κι άλλα που ξεκινούν με μια απώλεια.

Αυτό ανήκει στη δεύτερη κατηγορία.

Για πολύ καιρό πίστευα ότι η επιστροφή ήταν ένα γεωγραφικό ζήτημα.

Να φύγεις από έναν τόπο.

Να διανύσεις μια απόσταση.

Να γυρίσεις στο σημείο εκκίνησης.

Ήταν ένας απλός ορισμός.

Βολικός.

Και λάθος.

Με τα χρόνια ανακάλυψα ότι κάποιες επιστροφές δεν οδηγούν σε κανέναν ορατό τόπο.

Γιατί ο τόπος όπου πρέπει να φτάσεις δεν υπάρχει πια.

Ή δεν υπήρξε ποτέ.

Ή έχουμε αλλάξει πάρα πολύ για να μπορούμε να τον αναγνωρίσουμε.

Κι όμως η ανάγκη να επιστρέψουμε μένει.

Είναι μία από τις πιο βαθιές λαχτάρες του ανθρώπου.

Θέλουμε να γυρίσουμε στον καιρό που τα πράγματα έμοιαζαν πιο απλά.

Πιο καθαρά.

Πιο τακτοποιημένα.

Θέλουμε να επιστρέψουμε στους ανθρώπους που χάσαμε.

Στις ευκαιρίες που χάθηκαν.

Στις αποφάσεις που δεν πάρθηκαν.

Στις στιγμές που η ζωή έμοιαζε ακόμη ανοιχτή σε κάθε δυνατότητα.

Ο χρόνος όμως δεν επιστρέφει τίποτα.

Δεν είναι αυτή η δουλειά του.

Ο χρόνος μεταμορφώνει.

Ποτέ δεν επιστρέφει.

Υπήρξαν χρόνια που κυνηγούσα αδύνατες επιστροφές.

Το έκανα χωρίς να το καταλαβαίνω.

Προσπαθούσα να ανακτήσω παλαιότερες εκδοχές του εαυτού μου.

Τον νεαρό.

Τον επαγγελματία.

Τον γιο.

Τον άντρα που ήταν πεπεισμένος ότι ήξερε πού πήγαινε.

Κάθε απόπειρα τελείωνε με τον ίδιο τρόπο.

Με μια απογοήτευση.

Γιατί εκείνος ο άνθρωπος δεν υπήρχε πια.

Και ήταν σωστό να είναι έτσι.

Ένα πρωινό κατάλαβα κάτι που άλλαξε τον τρόπο που κοίταζα το παρελθόν.

Δεν ήθελα πραγματικά να γυρίσω πίσω.

Ήθελα να ανακτήσω ένα συναίσθημα.

Μια βεβαιότητα.

Μια οικειότητα.

Μια εκδοχή του κόσμου όπου οι ερωτήσεις έμοιαζαν λιγότερες από τις απαντήσεις.

Η ζωή όμως δεν προσφέρει ταξίδια στον χρόνο.

Προσφέρει μόνο μεταμορφώσεις.

Τότε άρχισα να κοιτάζω την επιστροφή διαφορετικά.

Όχι σαν κίνηση προς αυτό που υπήρξα.

Αλλά σαν προσέγγιση προς αυτό που είχα γίνει.

Η διαφορά είναι τεράστια.

Όταν προσπαθούμε να γυρίσουμε πίσω, παλεύουμε ενάντια στον χρόνο.

Όταν δεχόμαστε να προχωρήσουμε, αρχίζουμε επιτέλους να τον καταλαβαίνουμε.

Πολλοί άνθρωποι περνούν τη ζωή τους ψάχνοντας ένα σπίτι.

Νομίζουν πως είναι ένας τόπος.

Μια πόλη.

Ένας δρόμος.

Ένα έθνος.

Έπειτα έρχεται η μέρα που ανακαλύπτουν πως το σπίτι είναι μια κατάσταση της ψυχής.

Και ότι καμία γεωγραφική συντεταγμένη δεν μπορεί να το εγγυηθεί.

Στη ζωή μου έχω διασχίσει πολλές χώρες.

Πολλούς πολιτισμούς.

Πολλές γλώσσες.

Κάθε φορά άφηνα κάτι πίσω μου.

Κάθε φορά μάζευα κάτι άλλο.

Χωρίς να το καταλάβω, γινόμουν ένα ζωντανό αρχείο εμπειριών.

Ένα ψηφιδωτό φτιαγμένο από διαφορετικούς τόπους.

Κάποια στιγμή σταμάτησα να αναρωτιέμαι:

«Πού ανήκω;»

Κι άρχισα να αναρωτιέμαι:

«Τι κουβαλώ μαζί μου;»

Η δεύτερη ερώτηση ήταν πολύ πιο χρήσιμη.

Γιατί το ανήκειν αλλάζει.

Τα σύνορα αλλάζουν.

Οι χάρτες αλλάζουν.

Ό,τι κουβαλάμε μέσα μας, αντίθετα, συνεχίζει να ταξιδεύει.

Θυμάμαι κάποιες νύχτες που η αίσθηση του αποπροσανατολισμού ήταν πιο δυνατή από συνήθως.

Νύχτες που όλα έμοιαζαν μακρινά.

Οι άνθρωποι.

Οι τόποι.

Οι βεβαιότητες.

Ακόμη κι ο ίδιος μου ο εαυτός.

Εκείνες τις στιγμές αναδυόταν ο πιο παλιός πειρασμός.

Να γυρίσω πίσω.

Να αναιρέσω.

Να αποκαταστήσω.

Να ξεκινήσω ξανά από ένα προηγούμενο σημείο.

Κάθε φορά όμως η πραγματικότητα μου έδειχνε την ίδια αλήθεια.

Δεν υπάρχει προηγούμενο σημείο.

Υπάρχει μόνο το τωρινό σημείο.

Και η επιλογή του τι θα κάνεις μ' αυτό.

Με τον καιρό έμαθα να θεωρώ το παρελθόν όχι προορισμό αλλά βιβλιοθήκη.

Έναν τόπο για να τον επισκέπτεσαι.

Όχι για να τον κατοικείς.

Γιατί όποιος ζει στο παρελθόν σιγά σιγά παύει να κατοικεί στο παρόν.

Και χωρίς παρόν δεν υπάρχει μέλλον.

Οι άνθρωποι που αγάπησα.

Οι πόλεις που διέσχισα.

Οι ευκαιρίες που έχασα.

Οι επιτυχίες.

Οι ήττες.

Όλα συνέχισαν να υπάρχουν.

Σε διαφορετική όμως μορφή.

Σαν σελίδες ήδη γραμμένες.

Για να ξαναδιαβαστούν.

Όχι για να ξαναγραφτούν.

Ήταν μια απελευθέρωση.

Γιατί επιτέλους σταμάτησα να ψάχνω ό,τι δεν μπορούσε να ανακτηθεί.

Κι άρχισα να επενδύω ενέργεια σε ό,τι μπορούσε ακόμη να χτιστεί.

Παραδόξως, ακριβώς εκείνη τη στιγμή το παρελθόν έπαψε να με στοιχειώνει.

Όταν σταμάτησα να το αντιμετωπίζω σαν προορισμό.

Κάτι παρόμοιο συνέβη με τους ανθρώπους.

Πολλοί είχαν φύγει από τη ζωή μου.

Κάποιοι από επιλογή.

Άλλοι από ανάγκη.

Άλλοι πάλι από την απλή δουλειά του χρόνου.

Στην αρχή ερμήνευσα εκείνες τις απουσίες ως απώλειες.

Ύστερα κατάλαβα ότι κάποιες παρουσίες συνέχιζαν να υπάρχουν με διαφορετικούς τρόπους.

Στα μαθήματα που άφησαν πίσω τους.

Στις αναμνήσεις.

Στις συμπεριφορές.

Στις αποφάσεις που συνέχιζαν να με επηρεάζουν.

Ήταν κι αυτό μια επιστροφή.

Όχι των ανθρώπων.

Του νοήματός τους.

Ίσως η ωριμότητα να συνίσταται ακριβώς σ' αυτό.

Στο να καταλάβεις ότι τίποτα δεν επιστρέφει στην αρχική του μορφή.

Σχεδόν όλα όμως μπορούν να συνεχίσουν να ζουν σε μια νέα μορφή.

Στο τέλος σταμάτησα να ψάχνω τον δρόμο της επιστροφής.

Γιατί κατάλαβα κάτι που κανένας χάρτης δεν είχε δείξει ποτέ.

Δεν επέστρεφα πουθενά.

Έφτανα.

Έφτανα σε μια εκδοχή του εαυτού μου χτισμένη από όλες τις αναχωρήσεις, όλες τις απώλειες, όλες τις συναντήσεις και όλες τις μεταμορφώσεις.

Και τότε ήταν που λύθηκε το παράδοξο.

Η επιστροφή που αναζητούσα για χρόνια δεν οδηγούσε στο παρελθόν.

Οδηγούσε σ' εμένα.

Γι' αυτό είναι ακριβές να μιλάμε για μια επιστροφή από το πουθενά.

Όχι επειδή δεν υπήρχε προορισμός.

Αλλά επειδή ο προορισμός δεν είχε διεύθυνση.

Ήταν ένας τόπος χωρίς γεωγραφία.

Χωρίς σύνορα.

Χωρίς συντεταγμένες.

Ένας τόπος που διέσχιζα όλη μου τη ζωή χωρίς να τον αναγνωρίζω.

Η επιστροφή από το πουθενά.

Η επιστροφή προς αυτό που είχα γίνει.